

॥ श्री ॥

अथ श्री त्रिक्रमपंडिताचार्यसूत श्री नाबायणपंडिताचार्यरिचितः

॥ श्री मध्वरिजयः ॥

८. अष्टमः सर्गः

प्रतिभाप्रभाप्रमुखसद्गुणैर्निजैः अतिरिस्मयं नियमिनां मनो नयन ।

पुरुधीः कदाचिदथ वेदनायकं रिजने शनैरुपससाद तं रने ॥ ८.१ ॥

सुरिशेषशेषरदशेषरर्णितप्रतिबोद्धुषस्य ननु शिष्यतोचिता ।

गुरुमानसस्य गुरुताहपि संपतेः इति सोपसत्तिबमैबमान्यत ॥ ८.२ ॥

पुब एर पूबितमपूबयत पुनः ननु कृषः एष परमार्थसंख्या ।

उगबन्मनः पूबमिराहयतं पूबा निजधाम तां च जगृहे तदद्भुतम ॥ ८.३ ॥

इतिहाससुंदरपुबाणसूत्रसत्प्रियपंचबात्रनिजभारसंयुतम ।

अशुणोदनंतहदनंततोहचिबात परमार्थमप्यगणितागमारलेः ॥ ८.४ ॥

खजुपुंगरस्य परिजानतः स्वरयं सकलं तदप्यलमनंतजन्मसु ।

स्वरुतोर्ननुग्रहबलादमुष्य तां रिशिशेष शेषशयनः पुनर्धियम ॥ ८.५ ॥

अथ बादबायणसहायसंपदा प्रययौ प्रणंतुममितांतरो युतः ।

अपि नादिबायणपदोदितं हरेः रपुबंतबं लसितमाश्रमांतरे ॥ ८.६ ॥

तमपश्यादाश्रमररे प्रभूतधीः ज्वलनं ज्वलंतमिर धूमरर्जितम ।

रबरक्कलाकलितमौंजिमेखलं रिलसज्जटारलयमादिपूकषम ॥ ८.७ ॥

অতিদুৰ্জয়েংদ্রিয়জয়াদিৰুপিণা তপসা রসংতমিৰ সংততং বনে |
নিজৰুপভূতনিৰপেক্ষনিৰ্মলপ্রচুৰাঅসৌখ্যৰতমপ্যনাৰতম || ৮.৮ ||

নয়নদ্রয়েন নলিনপ্রভামুষা পৰিফুল্লতারিলসিতেন রিস্ময়াত |
তমৰেক্ষ্য ধৰ্মজমধৰ্মদুৰ্লভংমনসেতি ভূৰিতৰমানসোহস্মৰত || ৮.৯ ||

জগতাং চতুৰ্দশতয়ং চতুৰ্মুখ প্রমুখৈৰ্যুতং প্রলয়মানিনায় যঃ |
সমমুল্লসন কমলয়ৈৰ কেৰলং পৰমঃ স এষ হি পুৰাণপূৰুষঃ || ৮.১০ ||

ত্রিগুণাকৃতিপ্রকৃতিতো গুৰুং ততঃ ত্রিবিধামহংকৃতিমমত্যাখ্যান্যতঃ |
অপি ভূতপংচকমিতোহংডমংডলং ভগৱানসাবিহ জগংতি চাসৃজত || ৮.১১ ||

বিধিৱায়ুৰীংদ্রশিৰকৌশিকেশকান অমৰামৰানুগনৰাসুৰাদিকান |
সৃজতি প্রপালয়তি হংতি সংততং স্ৰগতিং প্রয়াপয়তি চৈষ লীলয়া || ৮.১২ ||

অগণয়্যসদগুণগণো বিদূষণঃ স্ৰৱশাখিলোহপ্যনুপচাৰতঃ স্ৰয়ম |
স্মৃতিকীৰ্তনপ্রণতিভিৰ্ৰিমুক্তয়ে স্ৰজনস্য যাত্যয়মনেকৰুপতাম || ৮.১৩ ||

চতুৰাননায় চতুৰঃ পুৰাহংগমান প্রদদাৱসাবনিমিষেশ্ৰবঃ ফ্ৰভুঃ |
ৱিনিহত্য হি শ্ৰুতিমুষণং পুৰাতনং ৱপুশোকৃতং হয়মুখেন সদ্ৰিপুম || ৮.১৪ ||

অমৰেংদ্রৈৰিভূজদংডমংডলপ্রতিকৰ্ষপুঙ্কৰপতন্ধৰোদ্ধৃতিঃ |

বিদধে রবাহরপুষাহমুনোর্মিমৎসৃতিসিংধুকচ্ছপতয়াহস্তবক্ষিণা ॥ ৮.১৫ ॥

নবসিংহ এষ বিদদাৰ দাৰুণং প্রতিঘোদয়েনখৰচক্রতেজসা |
স্বৰিপুং ক্ষণেন সবসঃ স্ফুৰত্তনুং পৃথুসৎৰমিষ্টজনভীতিভংজনঃ ॥ ৮.১৬ ॥

অপি রামনো ললিতবাল্যরানয়ং প্রতিভাবলেন কৃতদৈত্যকৌতুকঃ |
উপধেৰধঃ কৃতবলীংদ্রশাত্ৰঃ স্বৰ্জনায কেবলমদাত পৰং পদম ॥ ৮.১৭ ॥

কথয়ংত্যমুং পৰশুভাসমানগোহতমতর্যদেৱতমসং মুহুর্মুহুঃ |
জগতাং হিতং হৰিমিরাপৰং হৰিঃ গুরুশক্তিাপসৱবান্ৰয়োদ্ভৱম ॥ ৮.১৮ ॥

কৰুণাকৰঃ সৱসুদেৱমোদদো ভগৱান পুৰাহিমকৰান্ৰয়েহভৱত |
জিতৱান দিশো দশৰথোহগ্র্যসং পদো জনকো বভূৱ ভুৱি যস্য ৰৈৰিহা ॥ ৮.১৯ ॥
॥

ভুজগেশ্বৰোহপি ভুৱনেশ্বৰপ্ৰিয়ঃ সমজন্যথাৰিদৰজন্ম ভুৱ্যভূত |
তমমুশ্য কাংতিৱিজিতেংদুমগ্ৰজং ৰমণীয়মাহুৰিহ ৰামনামকম ॥ ৮.২০ ॥

জনকেন সোহথ ৰিৰহাসহিষ্ণুনা মুহুৰীক্ষিতো ৰনমনীয়ত প্ৰভুঃ |
চকিতেন দুষ্টজনতস্তপস্ৱিনা তত আসুৰীং নিশিচৰীং জঘান সঃ ॥ ৮.২১ ॥

মুনিসপ্ততং তুকৃতৰৈৰবংধনং কটুকেশ্যৰিষ্টপদমুখ্যদুৰ্জনম |
ক্ষপয়ংতমুদ্যতসুৱাহুমাহৰে তমথাভ্যনংদদমৰাদিসদাণঃ ॥ ৮.২২ ॥

সরনে ঝিকস্ৰৰগুণস্ৰৰদিৰ্ভে স্ফুৰিতে চৰন সকলগোকুলপ্ৰিয়ঃ |
ইতকামতাপসৰসাদ্ৰ্ধীগিৰঃ প্ৰতিলালয়ন্নৰমতৈষ সুংদৰীঃ || ৮.২৩ ||

সহজান্ৰিতঃ সকলমিত্ৰসংযুতো মধুৰাং পুৰীং জনকৰল্লভাং গতঃ |
প্ৰশিন্ণিমাং স জগদেকসুংদৰো নৰনায়ুদাৰনয়নোৎসৰোহভৰত || ৮.২৪ ||

অথ খংডিতেশ্ৰৰধনুঃ স লীলয়া ক্ষপিতোগ্ৰসেননৃপপুত্ৰপৌৰুষঃ |
সমুপাস্য ঝিপ্ৰগুৰুমজ্জভূগুৰুঃ স্ৰজনানমোদয়দমেয়তেজসা || ৮.২৫ ||

কমলাময়ং কমলপত্ৰলোচনাং ভুৰমাগতাং নৃপসুতাং গৃহীতৰান |
নিজলীলয়া ঝিজিতৰাজশাৰো মুদমাপদাপ্য পুৰমন্ধিদুৰ্গমম || ৮.২৬ ||

স জগাম মাতৃজনতুষ্টয়ে কিল ংৰৰিতোহৰনং ঝিদধদীক্ষিতং সতাম |
সহ ভায়ুয়াহপি শুভয়া মহাজয়ধ্ৰজলক্ষ্ণাগ্ৰ্যসুহদা ঝিনা[হ]মুদা || ৮.২৭ ||

সমতীতপৰ্বতপুৰোগদুৰ্গমঃ খৰদূষণাদিসুজনদিৰ্ষো বহুন |
স নিহত্য ঝিশ্ৰভয়দং সুদুস্ৰহং নৰকং মহাতম উতানয়ত ক্ৰমাত || ৮.২৮ ||

ৰুচিৰাশ্ৰমাজিৰচিতাগ্ৰ্যতেজসা প্ৰিয়য়া প্ৰিয়ো ভুৰনমান্যয়া সমম |
ভ্ৰশমাকুলী কৃতমদপ্ৰমাদৰৎসুৰপাৰিজাতহৃদৰাপ ধাম সঃ || ৮.২৯ ||

হৰিতামধীশনৰদেৱমংডলং দশকং ঝিজিত্য পৰভীষণং মুহুঃ |
স্ফুৰিতামিহ প্ৰিয়তমাং নিজশ্ৰিয়ং ভগৱানুপৈক্ষত হৰংতমপ্ৰিয়ম || ৮.৩০ ||

অভিনংদিতঃ পরননংদনাদিভিঃ স কদাচিদিংদ্রসুতৰ্ধকো গরা ।
নিজৰাজ্যমাঞদয়িতায় দত্তরান হৰিসূনরে হতরিপক্ষমুত্তমম ॥ ৮.৩১ ॥

মুদমাপ্য তত্র দয়িতোক্ৰাওয়া মধুহা মৰুৎসুতমুখপ্রবৃত্তয়া ।
হৰিতিগ্মচক্রলসিতোহন্ধিমধ্যগং প্রয়মৌ স পুণ্যজনসেৱিতং পুৰম ॥ ৮.৩২ ॥

পৃথুকুংভকৰ্ণগজৰাজমুদ্ধতং সসহোহদৰং সৰিবুধেংদ্রশাত্ৰৱম ।
ধৰণীভৰং পৃথুলচক্রমক্ষিণোত নিশিতেষুচক্রকৃতরিক্রমঃ প্রভুঃ ॥ ৮.৩৩ ॥

অথ ভায়য়া হুতৰহং প্রৱিষ্টয়া সহিতঃ সহোদৰপুৰস্ৰৈৰপি ।
অয়মাপ্য ধাম চিৰমিষ্টদঃ সতাং নিজমূলৰূপপৰমৈক্যমেয়িরান ॥ ৮.৩৪ ॥

মহিদাসপূজ্যচৰণো দ্ৰিজাদভূদ ৱিদিতাত স ৱিষ্ণুয়শসোহমলাঅনঃ ।
ইহ যো দধে জগতি পাপশাংতয়ে বহুধামহেতিমতিদীপ্তগোস্থিতিম ॥ ৮.৩৫ ॥

সুতপোক্ৰেচৰয়মপাপকৰ্দমাত ননু মানৱী তনয়তামুপেয়িরান ।
সময়েন ভূৰিনিজভক্তিপূৰিতান সমজীজনত সুমনসঃ স দেৱৰাট ॥ ৮.৩৬ ॥

সুবৃহৎপয়োধৰমিথঃ প্রসংহতিপ্রকটীভৱং পৰময়ৌৱনাকৃতিঃ ।
অসুৰাহিতাং ৱৰৱিলাসিনী তনুঃ প্রদদাৱমুষ্য সুৰৰাশয়ে সুধাম ॥ ৮.৩৭ ॥

সুজনায় দত্তপদ আত্মশুদ্ধিদঃ সুকুমাৰৰূপ্যভৱদেষ শাশ্ৰৱতঃ ।
অনসূয়য়া শুচিমনীষয়া ধৃতঃ পৰমাদৰেণ মুনিপুংগৱোঢ়য়া ॥ ৮.৩৮ ॥

দয়িতঃ সতামৃষভ এষ ভূধৰো বপুৰুদ্ৰহন পৰমহংস লক্ষণম |
ব্যহৰদ্ৰলক্ষতমপক্ষশোভনং পৰতৎৱলিন্সুসনকাদিৱংদিতঃ || ৮.৩৯ ||

উদপাদি ধৰ্মতনয়ো হ্যয়ং হৰিঃ নৰদেৱসোদৰ উদাৰৱিক্ৰমঃ |
অপি কৃষ্ণ ইত্যভিহিতো মুদে সতাং স্ৰয়মেৱ যস্য সহজো ব্যজায়ত || ৮.৪০ ||

পৰমাঅনে সততমেকৰূপিণে দশৰূপিণে শতসহস্ৰৰূপিণে |
অৱিকাৰিণে স্ফুটমনংতৰূপিণে সুখচিৎসমস্ততনৱে নমোনমঃ || ৮.৪১ ||

ইতি চিংতয়ন্নৱিৰলাং তৰো হৰিঃ প্ৰণনাম সপ্ৰণয়মাদৃতোহমুনা |
অজিতৌ পৰস্পৰসভাজিতৌ স তৌ নিকষা নিষীদতি পুৰোপৱেশিনৌ || ৮.৪২ ||

ৱিৱিধা ৱিধায় কিল তত্র সংকথাঃ ৱদনং মুনীংদ্রতনয়স্য সুংদৰম |
অৱলোক্য লোকপতিৰানতং মহাসুখতীৰ্থমাহ ৱহসি স্ম গামিমাম || ৮.৪৩ ||

শৃণু দেৱকাৰ্যমৰধাৰ্য ধৈৰ্যৱদ যুদ্ধদীৰ্যমাণমিদমাৰ্যসম্মতম |
ভৱিতাহন্যদুষ্কৰতৰং ৱিধায় তওৰুণং তৱাৱতৰণং মহাফলম || ৮.৪৪ ||

অপিধায় সূত্ৰহৃদয়ং সতাং প্ৰিয়ং প্ৰিৱিধায় ভাষ্যমধুনা নিজেচ্ছয়া |
অপৰৈঃ শ্ৰুতিস্মৃতিনিজাৰ্থদৃষকৈঃ সুতৰাং তিবোভৱতি সংৱিদাহতা || ৮.৪৫ ||

অপনেতুমেনমনয়ং কৃতং খলৈঃ প্ৰতিনেতুমাঅজনতাং শুভাং গতিম |
কুৰু সূত্ৰভাষ্যমৱিলংবিতং ৱ্ৰজেঃ সুমতেন যোজয় কৰে শ্ৰুতিস্মৃতীঃ || ৮.৪৬ ||

অমিতাং মিতামপি গিৰং জগদ্গুৰোঃ ইতি তাং নিশম্য বিৰলেতৰাংতৰঃ |
ৰদতাং ৰৰস্তমৰদত তদা তয়োঃ বিৰহাঙ্কমঃ খলু চৰাচৰেশয়োঃ || ৮.৪৭ ||

ভৱতোৰিতঃ সততসেৱনামৃতে মম মংক্ৰুমস্ত ভগৱন্নুগ্ৰহঃ |
ন লভেয় ৰল্লভতমেদৃশং সুখং জগতাং ত্ৰয়েহপি জগদেকমংগলম || ৮.৪৮ ||

কলিকালকালিতগুণে ধৰাতলে সুজনো ন নূনমধুনাহস্তি যোগ্যধীঃ |
পৰতত্ত্বৰ্ণৰ্ণনমযোগ্যতাৰতে ননু হৰ্যদানমিৰ নিংদ্যতে শূনে || ৮.৪৯ ||

ইতি তং ক্ৰৱাণময়মব্ৰীদ ৰিভুঃ ভুৱি সংতি সৌম্য পুৰুষা গুণোচিতাঃ |
ৰিমলান মণীনিৰ গুণোজ্জিতানিমান দয়য়া ৰিশোধয় ৰিশুদ্ধগোগণৈঃ || ৮.৫০ ||

তৱ কীৰ্তিৰাৰ্তিমতিমাৰমানয়েদশুভান প্ৰভাকৰিভেৰ কৌশিকান |
কমলাকৰানিৰ শুভান প্ৰবোধয়েত পৰমাজ্জয়া মম ৰিশেষতোহনিশম || ৮.৫১ ||

ইতি সা মহীধৰমুখাদ ৰিনিঃসৃতা জগতাং সুখায় ৰিশদা সৰস্ৱতী |
দ্বিৰজৰাজগোৰিষয়তাতিপূৰিতং প্ৰিৱেশ মধ্বৰপ্থুবুদ্ধিৰাৰিধিম || ৮.৫২ ||

মতমিত্যৱেত্য মহিতং মহতোঃ অভিধায় বাচমিতি ধীৰমতিঃ |
অনয়োৰ্নিয়োগমধিৰোপিতৱান স্ৱশিৰস্যন্যসুৱহং প্ৰণমন || ৮.৫৩ ||

আম্নায়াম্ভয় ইৱ তত্ত্ববোধকাস্তে পাপঘ্নাম্ভয় ইৱ পাৰকাঃ প্ৰজানাম |
লোকা ৰা সকলভৃত্তম্ভয়োহত্র ৰেজুঃ সানংদা মুনিসুতধৰ্মসূনুমধ্বাঃ || ৮.৫৪ ||

॥ इति श्रीमत्करिकुलतिलक त्रिरिक्रमपंडिताचार्यसूत
नाबायणपंडिताचार्यरिबचिते श्रीमध्वरिजये
आनंदांकिते अष्टमः सर्गः ॥

www.yousigma.com